

ERAKONNA EESTI RAHVUSLASED JA KONSERVATIIVID PROGRAMM

Kinnitatud 18. augustil 2024.

1. Rahvusriigis on rahvus ja ühiskond üks tervik. Rahvus on identiteedi alus ja sellel põhineb ühiskonna enesekorraldus. Eesti, ainus eestlaste riik, peab jääma rahvusriigiks. Kõik eestlased on meie inimesed. Ka need eestlased, kes on teistsuguse ilmavaatega või teiste erakondade valijad, ei ole meie vaenlased ega vastased, vaid kuuluvad meiega kokku. Oleme kõik eestlastena võrdsed. Saame püsida ja edeneda vaid üheskoos, seistes rahvusriikluse, eesti keele, kultuuri ja identiteedi eest.
2. Rahvustunne ei tähenda arusaama, et inimesed peaksid olema ühetaolised. Me hindame iga inimese individuaalsust ja õigusi, aga peale erinevuste ka ajalooliselt kujunenud ühistunnet. Meie, eestlased, ei ole ainult need, kes me praegu omal maal elame, vaid vaimselt on meie hulgas veel miljonid eestlased, kes siin varem on elanud.
3. Arvestame lugupidavalt ka teisest rahvusest Eesti põliselanikega, kui neil on Eesti identiteet nii sõnades kui ka tegudes ning nad austavad meie rahvusriiki ja on Eestile lojaalsed. Sel juhul on nad ka päriselt osa Eesti rahvast.
4. Oleme avatud tulevikule, aga toetume end õigustanud püsiväärtustele ja usaldame vastutustundlikult rohkem ajaloolist järjepidevust kui abstraktseid argumente või sotsiaalset teoretiseerimist. Seisame vastu Eestist multikultuurse ühiskonna kujundamisele. Ühiskonna radikaalse muutmise poliitika ei anna soovitud tulemusi, aga sellega kaasnevad soovimatud tagajärjed. Rahvastikku puudutavad eksperimendid Eesti ühiskonnaga on mitte ainult mõttetus, vaid ka ohtlikud.
5. Rahvuslastele ja konservatiividele on omane rahvuslik uhkus, kuid mitte upsakus. Eesti ei ole alaväärne, kultuuriliselt koloniseeritav ühiskond ega vaja intellektuaal- või poliitilise kultuuri kopeerimist mujalt. Eestlased ja põlised eestimaalased on oma okupatsiooniaegse kogemuse põhjal paljudes küsimustes targemad ja tundlikumad kui need, kelle arvamused ja õpetused põhinevad vaid eemalt pealtvaatamisel. Eesti rahvuslaste ja konservatiivide kohus on teadvustada teistele Euroopa rahvastele, kuidas tunda ära poliitiliste õiguste ja kodanikuvabaduste piiramist ja õõnsat kampaanialikkust ning missuguseid probleeme võivad kaasa tuua immigratsioon ja multikultuurne ideoloogia.
6. Massiline mitte-eestlaste sisseränne on Eesti rahvusriigile eksistentsiaalne oht, mis teravdab meie demograafilisi probleeme ning pidurdab meie majandusuuendusi ja elatustaseme kasvu. Kiire rahvastikukasvuga maailmaosade probleeme ei paranda inimeste ümberasustamine Eestisse ja mujale Euroopasse. Abivajajaid saab aidata neid neile omastest kultuurikeskkondadest välja rändama ajendamata.
7. Töötame järjekindlalt selle nimel, et meie välismaal elavad rahvuskaaslased leiaksid ja saaksid võimaluse kodumaale naasta. See ei puuduta ainult lääneriikidesse, vaid ka mujale lahkunud eestlasi ja nende järeltulijaid. Soovides mitte maha vaikida Eesti Vabariigi ajaloolisi otsuseid ja lubadusi, anname Eesti kodanikeks tunnustatud ja olude sunnil võõrsile jäänud optantide järglastele võimaluse seada jalule sünnipärane Eesti kodakondsus, kui neil on eesti identiteet või nad soovivad seda taastada ning nad läbivad siin teatava kohanemisaja ja asuvad püsivalt elama Eestisse.

8. Rahvuslikku ja konservatiivset poliitikat saab ellu viia ainult vabas ühiskonnas, toetades ja arendades mõttevabadust ja arutelukultuuri, mida ei tohi ohverdada sallivuse, poliitkorrektsuse ega mis tahes muul ettekäändel. Meie käsituse kohaselt on kõik klassikalised vabadused – usu-, arvamuse-, mõtte-, sõna- ja trükivabadus – inimloomusest enesest tulenevad õigused, mida ei tohi piirata. Demokraatia mõiste keskmes peab olema rahva valiku põhimõte. Eesti Rahvulased ja Konservatiivid pooldavad demokraatiat, nii esindusdemokraatlikke kogusid kui ka rahvahääletusi.

9. Peame oma ülesandeks näidata enda eeskujuga, et poliitilisi protsesse on võimalik mõjutada ka ilma juhikesksuseta või autoritaarse juhtimiseta. Toetame nii oma liikmete kui ka teiste kodanike aktiivset osalemist seadusandlike ja elukorralduslike ideede analüüsil ja menetlemisel. Seame üheks eesmärgiks aidata eeskätt enda käitumise kaudu taastada kodanike usaldust Eesti poliitilise süsteemi vastu ja väärtustada eetikat poliitikas. Demokraatidena seisame selle eest, et poliitika oleks kutsumus rahva teenimiseks, mitte kõigest vahend isikliku heaolu saavutamiseks. Hindame erakondade ning teiste ühingute sisedemokraatiat ja püüame erakonnana olla demokraatliku juhtimismudeli eeskujuks.

10. Üks meie peamisi eesmärke on muuta Eesti põhiseadust nii, et kodanikud saaksid algatada referendumeid. Võimaldades rahvahääletusi olulisemates riigielu küsimustes, järgime Eesti varasemate põhiseaduste vaimu ning kasvatame ühiskonna sidusust. Riigikogu valimise seadust tuleb muuta nii, et kandidaatide edukuse määrab ainult nende oma valimisringkonnas saadud häälte arv. Samuti peab rahval olema õigus otse valida Eesti riigipea, kelle pädevuses oleks poliitikaülese jõuna erakondade võimu tasakaalustada. Eesti Vabariigis peaks valimisõigus olema ainult Eesti kodanikel.

11. Me ei poolda e-valimisi, kuna nende praegune vorm ei vasta demokraatlike valimiste nõuetele läbipaistvuse, kontrollitavuse ega turvalisuse poolest. E-valimised tuleb lõpetada ja pöörduda tagasi traditsioonilise valimiskorralduse juurde, mida kasutatakse enamikus lääneriikides, kuni e-valimised on täielikult usaldusväärsed ning vastavad igas aspektis Eesti põhiseadusele ja õigusriigi standarditele.

12. Perekond on ühiskonna alusüksus ning loomuliku perekonna juurde kuuluvad lapsed. Peame õigeks ühiskonnakorraldust, milles perekonda ja abielu ei murendata. Ehkki abielu on meie jaoks iseenesestmõistetavalt mehe ja naise liit, peame õigeks korraldada Eestis rahva tahte väljaselgitamiseks ja jaluleseadmiseks referendum abielu mõiste küsimuses. Tähtsustame traditsioonilisi pereväärtusi ning vastustame individualistliku lõbu- ja tarbimiskultuuri seadmist inimväärikust riivavalt kõrgele kohale ühiskonnas.

13. Hoiame järjekindlalt ülal poliitikat, mille eesmärk on kasvatada sündimus vähemalt taastetasandile, mida on vaja meie rahvusriigi püsimiseks ja mida soovivad ka meie perekonnad. Muudame põhiseadust ja valimisseadusi nii, et laste häält võetakse poliitika kujundamisel arvesse: lapsevanemad peaksid saama hääletada ka oma alaealiste laste eest. Suurendame laste- ja peretoetusi, et need kataksid senisest suurema osa laste tegelikelt ülalpidamiskuludest. Eesti inimeste keskmine eluiga ja tervelt elatud aastad peavad kasvama. Tõhusam ja mitmekülgsem nõustamine ning muud meetmed peavad tagama perevägivalla ja abortide kindla vähenemise.

14. Toetame ja hindame kõikide rahvuste kultuure, traditsioone ja pärandit, pidades väärtuslikuks ka Euroopa kultuurilist ühisosa. Soovime Eesti jätkamist muistsete, kristlike ja humanistlike juurtega üleeuroopalise tsivilisatsiooni osana. Tervitame

Euroopa rahvuslaste ja konservatiivide tihedat koostööd, tunnustades iga riigi ja ühiskonna õigust oma poliitikale. Toetame kõikide oma rahvusriigita soome-ugri rahvaste enesemääramispüüdlusi.

15. Austame Eesti ajalugu ja meie rahva vabadusvõitlust läbi kõikide ajastute. Taotleme kommunistlike režiimide kuritegelikuks tunnistamist rahvusvahelisel tasandil ja rahvusvahelise kohtuprotsessi korraldamist kommunismi kuritegude toimepanijate üle. Tunnustame vabadusvõitlejatena inimesi, kes on võidelnud, hukkunud või kannatanud Eesti iseseisvuse ja vabaduse nimel, nende seas olude sunnil teiste riikide vormis Eesti iseseisvuse eest ja bolševismi vastu võidelnud sõdureid, metsavendi ja hilisemaid vabadusvõitlejaid.

16. Eesti rahvuskultuur ja selle pärand on meie peamine rikkus, identiteedi ning iseseisvuse kultuuriline alus. Lähtume arusaamast, et meie juured juhivad meid tulevikku. Rahvuskultuuri tuleb hoida, jätkata selle aktiivset loomist ning toetada senisest enam nii rahaliselt kui ka poliitiliste valikute kaudu. Rahvusteadused vajavad riigi suuremat tähelepanu.

17. Hoiame ja arendame eesti keelt tema rikkuses ning mitmepalgelisuses. Pakume tuge eesti keele murrete ja põliste piirkonnakeelte säilitamiseks ning edendamiseks nii koolihariduses kui ka mujal. Väärtustame eesti kirjandust, kunsti ja filmi kui kultuuripärandit ja rahvusliku elujõu jätkuvaid peegeldajaid. Toetame riiklikku esindusfunktsiooni kandva kunsti, arhitektuuri ja avaliku ruumi järjepidevust Eesti traditsioonide, kultuuri ja ajalooga.

18. Eesti haridussüsteemi esmane ülesanne on koolitada noori, anda neile vajalikud teadmised edasiseks eluks ning panustada laste ja noorte rahvuslikku kasvatuse ja eesti põliskultuuri. Tähtis on säilitada kodulähedased algkoolid maapiirkondades. Väärtustame õpetaja elukutset, toetades pedagoogilist haridust ja konkurentsivõimelisi palkasid. Toetame kõikide Eesti avalike üldhariduskoolide üleminekut eestikeelsele õppele, kuid seejuures ei tohi halveneda eesti emakeelega õpilaste hariduse kvaliteet. Peame vajalikuks mõistlikult reguleerida nutiseadmete kasutamist koolides. Eesti ülikoolide esmane eesmärk peab olema pakkuda kvaliteetset eestikeelset õpet, mis vastab Eesti ühiskonna vajadustele.

19. Rahvuslaste ja konservatiividena oleme seisukohal, et meie maa poliitikat ei tohi kujundada väljaspool Eestit. Eestil on praegu proportsionaalselt vähe tegelikku sõnaõigust meie suhtes kehtivate Euroopa Liidu õigusaktide, sealhulgas meie riigis automaatselt kehtestuvate määruste loomisel ning peame olema selles küsimuses tähelepanelikud ja ettevaatlikud. Eesti peab oma huve Euroopa Liidu institutsioonides jõulisemalt esindama. Eesti kuulumine Euroopa Liitu on põhjendatud niikaua, kui sellest tulenev kasu Eesti riigile ja rahvale ületab kahju. Oleme seisukohal, et jätkuva föderaliseerumise asemel peab Euroopa Liit liikuma rahvusriikide liidu suunas. Kui Euroopa Liidu föderaliseerumine intensiivistub, toetame uue referendumi korraldamist Eesti Euroopa Liitu kuulumise küsimuses.

20. Eesti Rahvuslaste ja Konservatiivide välispoliitika alusväärtus on rahvuste vaba enesemääramine. Vene šovinism on Eesti jaoks eksistentsiaalne oht, millega peame arvestama ja mida me ei saa üheski kontekstis õigeks mõista, veel vähem õigustada või toetada. Globalistlik välispoliitika ja imperialism, tulgu need mis tahes ilmakaarest, on meile vastuvõetamatud. Lääneriikidel ei ole õigust dikteerida ülejäänud maailmale oma kultuuri ja poliitikat, eriti arvestades, et demograafilises mõttes on Lääs praegu

jätksuutmatu. Sõjaline sekkumine teiste riikide siseasjadesse on konflikte võimendanud ning paljudel juhtudel tekitanud immigratsioonikriisi. Eesti ei tohi saata oma sõdureid osalema välismissioonidel, mis ei teeni otseselt Eesti riigikaitse eesmärki või Eesti julgeolekut, ning peab liidu- ja liitlassuhetes senisest enam esindama meie riigi ja rahva huve. Eesti peab tegema tihedamat julgeolekupoliitilist koostööd meie loomulike liitlaste, s.o Kesk- ja Ida-Euroopa riikidega ehk Intermariumiga, samuti Põhja-Euroopa riikidega.

21. Seisame põhiseaduses sätestatud ja 1920. aasta Tartu rahulepinguga kindlaks määratud Eesti Vabariigi piiri eest. Eesti Rahvuslased ja Konservatiivid ei ole nõus uue, põhiseadusvastase, Eestile kahjuliku ja loovutusliku Eesti-Vene piirilepingu sõlmimise ja ratifitseerimisega. Vastavalt ÜRO mereõiguse konventsioonile tuleb taastada Eesti merepiir Soome lahe mediaanjoonel.

22. Rahvuslased ja konservatiivid olid ja on valmis kaitsma oma riiki. Eesti ei alistu. Iseseisev kaitsevõime on meie julgeoleku tuum. Reaalsele kaitsevajadusele vastava ning iseseisva kaitsevõime operatiivne arendamine peab praeguses julgeolekuolukorras olema riigi tähtsaim prioriteet. Seda peab arvestama nii pikaajalise eelarve- ja maksupoliitika kujundamisel kui ka poliitiliste majandusotsuste tegemisel. Praeguses julgeolekuolukorras peame vajalikuks tõsta kaitsekulutused 4%-ni SKTst ning kulutused laiapõhjalise riigikaitse, sealhulgas elanikkonnakaitse ülesehitamiseks vähemalt 0,5%-ni SKTst. Riigi julgeoleku tagamisel arvestame uusimaid tehnoloogia võimalusi ja sõjaliste konfliktide õppetunde. Toetame Kaitseliidu arengut ja varustame kõik Kaitseliidu üksused kaitsevägega samal tasemel. Toetame Eesti kaitsetööstuse arengut.

23. Eesti kuulumine NATOsse on praeguses julgeolekuolukorras vältimatu. Peame oluliseks süvendada koostööd NATO ja teiste liitlastega, et tugevdada Eesti julgeolekut ja kaitsevõimet. Meie geopoliitilise asukoha tõttu tuleb taotleda NATO suuremat panustamist Balti regiooni nii varustuse eelpositsioneerimise kui ka meie kaitseväreelvastusega varustamise kaudu. Leiame, et praeguses julgeolekukriisis peab ka Euroopa Liit oluliselt rohkem panustama oma liikmesriikide, eriti ohustatud piiririikide kaitsevõime tõstmisesse, kaitsealasesse koostöösse ja kaitsetööstuse arendamisse.

24. Meie rahva jaoks on kriitiliselt tähtis, et Eesti ei satuks sõtta. Riigikaitse jõulise edendamise kõrval sama oluline on säilitada külma närvi ja väarikat tasakaalukust, mille hulka kuulub ka provotseerimast hoidumine, kuid kindlameelse ja kohase vastuse andmine võimalikele provokatsioonidele või rünnakutele.

25. Toetame kindlalt Ukraina võitlust vabaduse eest. Ukrainlased peavad saama ise otsustada oma riigi saatuse üle ja meie austame Ukraina otsuseid. Humanistidena pooldame rahu sõlmimist niipea kui võimalik. Rahutingimused peavad tagama Ukraina ja teiste Euroopa riikide iseseisvuse, julgeoleku ja territoriaalse puutumatuse. Ukraina sõdurite perekondi tuleb Eestisse lubada ja toetada, kuid hoolitseda ka selle eest, et Eestist ei kujuneks mugav sihtkoht Ukraina seiklejatele, veel enam desertööridele ja et sisseränne ei ohustaks meie põhiseaduses sõnastatud eesmärke.

26. Lähtume konservatiivsest põhimõttest, et õigusnormidele annab sisu seadusandja ise õigusakti kehtestamise ajal. Kui ühiskondlikud olud sunnivad muutma õigussuhteid või arusaamasid, tuleb see muudatus selgelt väljendada õigusakti sõnastuse muutmise, mitte aga õigusnormi olupoliitilise või ideoloogilise tõlgendamise kaudu. Õigus- ja haldusaktid peavad olema selged ja üheselt mõistetavad.

27. Täidesaatev võim ei tohi rikkuda võimude lahususe põhimõtet, haarates endale sisulise õigusloome ja kohtute tegevuse korraldamise. Eesti parlamentarism tuleb otsedemokraatlike mehhanismide toel taastada ja sisuline õigusloome peab naasma Riigikogusse.

28. Avaliku võimu paisutamine järjest kasvava ametnikkonna ja bürokraatia kaudu on muutunud Eestile kulukaks ja kahjulikuks. Riigi rahandus ja riigieelarve peavad olema selged, arusaadavad ja läbipaistvad ning seetõttu loobume eksitavast tegevuspõhisest riigieelarve koostamise metoodikast. Riigiaparaat vajab auditeerimist ja reformi. Avalik sektor tervikuna peab olulisel määral kahanema. Hulga riigiasutuste ja riigipalgaliste töökohtade vajalikkust tuleb kriitiliselt hinnata, lähtudes üksnes avalikust, mitte erakondlikust-, ametkondlikust või erahuvist. Avalikud töökohad, mida tingimata vaja ei ole, tuleb kaotada. Kodanikuühiskond peab suutma tegutseda iseseisvalt, sõltumata riigi rahastusest. Senisest kõrgemalt tuleb väärtustada oluliste avalike teenuste osutajaid, nagu õpetajad, päästjad, politseinikud jt.

29. Eesti julgeolekuasutustel on tähtis ülesanne kaitsta Eesti põhiseaduslikku korda, kuid sekkumine sisepoliitikasse või kodanikuvabaduste piiramine julgeolekuasutuste töö lihtsustamise ettekäändel on lubamatu. Tuleb tagada mitmetasandiline kontroll ja järelevalve julgeolekuasutuste töö üle.

30. Eesti haldusjaotus peab võimaldama kogukondlikku demokraatiat, lähtudes ajalooliselt kujunenud maakonna- ja vallapiiridest ning võimaldades maksutulude ühtlasemat jaotust kõikides Eesti piirkondades. Selleks parandame haldusreformi vead, luues tugeva maakonnatasandi, mis saaks endale osa praegu riigi või omavalitsuse tasandile kuuluvaid ülesandeid. Suurendame kohaliku omavalitsuse autonoomiat ja otsedemokraatlikku sidet kogukonnaga. Peame esmatähtsaks luua võrdsed võimalused eluks, töötamiseks, õppe, teenuste jms saamiseks kõikjal Eestis. Omavalitsustele pandud kohustused peavad olema vastavuses riigi eraldatud rahaliste vahenditega.

31. Majanduslik ebavõrdsus Eestis ei ole kunagi olnud nii suur kui nüüd, 21. sajandi alguses. Ebavõrdsus ei ole Eestile omane. Rahvuslaste ja konservatiividena rahvastervikluse eest seistes peame hoolitsema kõikide ühiskonnakihtide eest ning hoidma rahva, kogukondade ja perekondadena ühte. Me ei vaja kahjumlikku Rail Balticu superraudteed ega teisi pompoosseid rajatise või ehitise ajal, mil meie esmane ülesanne on tagada inimeste toimetulek ja tõsta elatustaset. Väliskapitali ülikasumid tuleb maksustada, sealhulgas tuleb rahvusvahelistele pankadele kehtestada kindlasummaline riigikaitsemaks vastutasuks neile võimaldatud stabiilse majandus- ja poliitilise keskkonna eest. Tulumaksu määr tuleb siduda laste arvuga. Kaaluda tuleb progresseeruva tulumaksu kehtestamist, nagu seda on tehtud enamikus Euroopa riikides. Sissetulekutele tuleb kehtestada piisavalt suur maksuvaba miinimum, mis võimaldaks teenida igas kuus mõistlikuks toimetulekuks vajaliku summa tulumaksuvabalt. Samal ajal tuleb maksusüsteemi lihtsustada nii, et see oleks tavalisele inimesele arusaadav ka ilma maksukalkulaatorita.

32. Pooldame senisest suuremat kaitset võlalõksu sattunud Eesti inimeste õigustele ja peame õigeks reformida võlgade sissenõudmise süsteemi ning toetada võlanõuete tõttu Eestist lahkunute tagasipöördumist. Häтта sattunud inimeste võlanõuetelt suurte kasumite teenimine ei ole vastuvõetav. Võlgnikul peab olema realistlik võimalus tasuda võlgnevused nii, et ta saaks jätkata elu Eesti ühiskonna täisväärtusliku liikmena, sealhulgas elatada ennast ja oma peret.

33. Globalistlik majanduspoliitika suurendab ebavõrdsust ja kaldub ühiskondi nende kultuurilist mitmekesisust hävitades ühte sulatama. Meie arvates peab nii riigisisene kui ka globaalne majandus teenima inimeste huve, selle asemel et inimene teenindaks majandust. Eesti majanduspoliitika peab tagama õiglase raamistiku majandustegevuse edukaks toimimiseks ja arenguks, hoidudes sekkumast valdkondadesse, mis toimivad iseenesest turumajanduse reeglite järgi. Looma paremad tingimused Eesti merelaevanduse arenguks. Toetame Eesti tööstuse säilitamist ja arendamist viisil, mis tagab riigi majandusliku iseseisvuse, tootlikkuse kasvu ja suurema lisandväärtusega töökohtade olemasolu. Seisame vastu niisugusele poliitilisele tegevusele, mis nõrgestab Eesti tootmisvõimekust ja suurendab sõltuvust impordist. Kui eurotsoonis osalemine hakkab pidurdama meie majandusarengut, seame sihiks taasülemineku Eesti kroonile.

34. Tootmismahu kasv odavtöö arvel ei tähenda riigi elanike keskmise jõukuse kasvu, vaid võib tähendada majanduslikku mahajäämist. Odavtööjõu sissevool on üheks põhjuseks, miks Eesti majandusuuendused on tarretunud ning tootlikkuse kasv võrreldes naabermaadega langenud. Eesti ei vaja välisinvesteeringuid, mis nõuavad odavat välistööjõudu, vaid niisugust välisrahastust, mis loob kõrge lisandväärtusega uuenduslikku tootmist. Eesti majanduse ajalooline ja ka nüüdne selgroog on väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad. Õigusloomes ja poliitikas, samuti Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse tegevuses tuleb keskenduda nende ettevõtjate jõulisele toetamisele ning nendega seoses otsustavalt vähendada bürokraatlikku asjaajamist.

35. Maaelu ja põllumajandus on üks tugeva Eesti alustalasid. Maakohtades on esmatahtis väiksemate kohalike ettevõtjate toetamine. Nii aitame luua töökohti üle terve riigi ja hoiame ära maapiirkondade mahajäämist ning ääremaastumist. Peame tähtsaks vajaliku taristu mitmekülgset arendamist kohalikul tasandil. Tänapäevased teed ja muud transpordiühendused ning kiire internet aitavad taaselustada kohalikku arengut käsikäes traditsiooniliste eluviisidega. Teadvustame, et just maal on sündimus kõrgem.

36. Energiasõltumatus on üks Eesti inimeste heaolu ja majanduse mõistliku toimimise ning riikliku sõltumatuse olulisi tagatisi. Sellepärast tuleb Eestis säilitada, toetada ja arendada põlevkivikeemia- ja põlevkivienergiatööstust. Energiahinnad peavad olema inimestele jõukohased ja olema seoses tootmisomahinnaga, mitte kõikuva ja mõjutatava börsihinnaga. Eestis tuleb käivitada tuumaenergia tootmine Eesti riigi enamusosalusega. Pooldame mõistlikku taastuenergia arendamist.

37. Võtame arvesse ning kasutame teaduse ja tehnika arengust tekkivaid uusi võimalusi. Ülikoolilaborid peaksid olema ühtlasi ka tööstuse inkubaatorid. Eesti teadus peaks aitama kaasa eelkõige Eesti majanduse, innovatsiooni ja kultuuri edendamisele. Peame põhjendatuks võimaldada plokiahelal põhinevate tehnoloogiate, sealhulgas energiasäästlike krüptovääringute arengu jaoks soodsat õiguslikku keskkonda, niivõrd kui nendel tehnoloogiatel põhinevad autonoomsed vääringusüsteemid võivad suurendada Eestis ja mujal maailmas inimeste heaolu ning sõltumatust suurtest majandus- ja poliitilistest jõududest, mille huvid ja eesmärgid ei pruugi ühtida Eesti rahva omadega. Seejuures tuleb igal juhul jälgida, et sellega ei kaasneks kuritegevuse kasvu.

38. Eesti rahvas, kultuur ja maa moodustavad ühe terviku. Rahvuskonservatiivne loodushoid, mida me soovime edendada, ei ole kantud globaalsest rohepöörelisusest, vaid hoolivusest kohaliku, kodumaa looduse suhtes. Meie eesmärk on loodusliku mitmekesisuse ja pärandmaastike kaitse, mis hõlmab nii veekogusid, traditsioonilist hajaasustust, poollooduslikke kooslusi kui ka loodusmetsi. Me ei saa lubada

tööstusettevõtete või kaevanduste rajamist, mis seaks olulisel määral ohtu Eesti pinna- ja põhjavee puhtuse või seisundi. Me ei toeta praeguses olukorras fosforiidi kaevandamist Virumaal. Peame oluliseks looduslike pühapaikade kaitse tugevdamist ja nende kaardistamise lõpuleviimist.

39. Metsamajandus peab olema jätkusuutlik ökoloogiliselt – siis on see jätkusuutlik ka majanduslikult. Toetame Eesti metsatööstuse ümberorienteerumist kvaliteetsele väiketootmisele, mis ei sea elukeskkonda jätkusuutmatu raiesurve alla. Eesti metsa ülesanne ei ole toita kasvavat masstarbimist mujal maailmas. Selleks piirame väärimata puidu ekspordi ning põllumajandus- ja metsamaa müüki välismaalastele. Meie metsad on mahavõetuna vaid lühiajaline leevendus kellegi rahaprobleemidele, kuid kasvava ja kestva kooslusena kogu rahvusriigi ressurss. Lageraie kaitsealadel tuleb keelata. Pesitsusaegne raierahu tuleb tagada kõigis Eesti metsades. Raiemahud ja -meetodid peavad säilitama Eesti metsa tervikliku väärtuse ja liigirikkuse.

40. Soovime loomakaitseeaduse karmistamist, et tagada austus eluslooduse vastu. Oleme vastu loomkatsetele kosmeetikatoodete või muude toodete loomisel, mis ei ole inimesele eluliselt vajalikud.